

לכבוד ולתפארת (ע"פ רש"י כאן ולקמן כד, א, תוס', ותוס' ישנים, וכמבואר בגמ' זבחים יח, ב). ואף רבי יהודה ורבי דוסא הדורשים את 'ילבש' לדברים אחרים, מסכימים לדין זה ששחקין כשרים, אלא שלדעתם לא צריך לכך פסוק, אלא הוא סברא (בית הלוי א, ג). והטעם שלדעת רבי יש צורך בפסוק מיוחד לרבות ששחקין כשרים, יש שפירש, שהוה אמינא שכשם שבגדים קרועים פסולים, כך שחקין יהיו פסולים, שהרי 'אין עניות במקום עשירות', קמ"ל (תוס'). ויש שפירש, שהיה מקום לומר שהדרשה [בגמ' בזבחים שם] מהפסוק 'מדו בד' (ויקרא ו, ג), שעל הכהן ללבש בעבודתו בגדים חדשים [כפי שהיה הפשתן חדש בשעת גידולו בעודו 'בד'], באה ללמד ששחקין פסולים אף בדיעבד, קמ"ל דרשת 'ילבש' לרבות את השחקין, שבגדים חדשים הוא רק דין לכתחילה, אבל מעיקר הדין אף בגדים ישנים כשרים (תוס' ישנים).

ויש שפירשו את דרשת הגמ' באופן אחר, שהפסוק בא ללמד שבתרומת הדשן ילבש זוקא בגדים שחקין, כי 'בגדים שבישיל בהן קדרה לרבו, לא ימזוג בהן כוס לרבו', וכמבואר בגמ' לקמן (כג, ב) לענין הוצאת הדשן, שמטעם זה אמרה התורה (ויקרא ו, ד) 'ופשט ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן' (רש"י, ששמע פירוש זה; מאירי). אך יש סובר, שאי אפשר לפרש כך, משום שדוקא להוצאת הדשן, שמפנה כמות רבה של דשן ובגדיו מתלכלכים, צריך ללבש בגדים ישנים, לא כן לתרומת הדשן שהיא רק מחתה ליום, יכול ללבש בגדי כהונה רגילים (רש"י).

ולא ברור לאחר כמה זמן נקראים הבגדים 'שחקין' (תוס' ישנים). ויש סוברים, שלאחר שנה נחשבים ישנים (ע"פ תוס' ד"ה ילבש). ויש סובר, ש'שחקין' הכוונה לאחר שבלו (רבינו אליקים).

אֵירַע בּו פְּסוּל – שנגע בשרץ, או שניתז רוק מעם הארץ על בגדו, ואין הכוונה שראה קרי, שהרי שנינו באבות (ה, ה) שאחד מעשרה נסים שנעשו בבית המקדש הוא, שכהן גדול לא ראה ביום הכיפורים קרי [שטומאה זו כיון שיוצאת מגופו, היא מוגונה ומכוערת יותר משאר טומאות] (רש"י אבות שם). ובירושלמי (להלן ה"ד) סובר רבי יוסי בי רבי בון, שרק בבית ראשון היה נס זה, ולא בבית שני.

וּמִינֵי אַחַר תַּחֲתִי, הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֲנִים (תוס'). ויש סובר, שגם הסנהדרין של שבעים ואחד צריכים למנותו (רש"י יבמות סא, א). ויש סוברים, שרק הסנהדרין ממנים (תוס' רא"ש; תוס' מגילה ט, ב ד"ה ולא, וראה שיח יצחק, ליישב סתירת התוס'; רמב"ם כלי המקדש ד, טו. ובתוספתא סנהדרין ג, ב מפורש, שכהן גדול מתמנה על ידי סנהדרין של שבעים ואחד).

רֵאשׁוֹן חוֹזֵר לְעֹבְדוֹתָו, ודוקא כשבא לחזור לאחר כמה ימים, אבל אם חלה או גלה, והחלים או חזר לאחר כמה שנים, שוב אינו חוזר לעבודתו (ע"פ תוס' נזיר מז, א ד"ה וכן, ותוס' רא"ש הרוי"ת יג, א).

שְׁנֵי כָּל מִצְוֹת כְּהוֹנֵה גְדוּלָה עֲלָיו – שאם מת אחד משבעה קרוביו, אינו פורע ופורם, ואינו נטמא לו, ומוזהר לא לישא אלמנה, ועובד בשמונה בגדים (רש"י, ע"פ משנה בהריות יא, ב), ואם רוצה, יכול לעבוד את עבודת יום הכיפורים (משנה שם, ורש"י שם), ואם מת, חוזר רוצח מעיר מקלט (משנה שם), ומקריב אפילו אם הוא אונן [ולדעת רבי יהודה להלן (יד, א) אינו מקריב מדרבנן], ונטול חלק בראש, ופטור על טומאת מקדש וקדשיו (בביתא לקמן עג, א, ובהריות יב, ב).

עֹבְדוֹתָו מִחֻנְתָּו, ואף שבתחילת העבודה הוא עדיין כהן הדיוס שאסור בעבודת יום הכיפורים, אך כיון שבעבודה זו הוא נעשה כהן גדול, מותר לו לעבוד (אכן האזל עבודת יום הכיפורים א, ג). ואביי לא תינין 'עבודתו מחנכתו', משום שסבר שזה נאמר רק על כלים, אך לא על חינוך כהן [ואפשר שאף לדעת רב פפא, 'עבודתו מחנכתו' רק באופן שאין אפשרות חינוך אחר, אך בזמן שהיה שמן המושחה (ראה מה שכתבנו לעיל ע"א ד"ה במה), אף הוא מודה שאין עבודתו מחנכתו] (חזו"א או"ח קכד, ט). וסוג העבודה שאומרים בה 'עבודתו מחנכתו', יש להסתפק אם זה דוקא עבודה ממש שזר חייב עליה מיתה, או אפילו איזה שירות בקודש, ונפק"מ אם מת הכהן הראשון קודם קריאת התורה או אחד היודים, האם הכהן השני יכול להתחנך בקריאת התורה או בוידי (גור אריה יהודה [זמבא] עניני המועדים טז, טז, וציין שלענין כלים, לדעת תוס' ישנים להלן לט, א, רק עבודה ממש מחנכת, ואילו לדעת הריטב"א שם, אף שירות בקודש מחנכת).

לֹא נִחְלְקוּ אֵלָא בְּאֲבָנָיו שֶׁל כֹּהֵן הַדְּיוּט, בֵּין בְּשֶׁאֵר מוֹת הַשְּׁנָה בֵּין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים. ואף שעבודת יום הכיפורים נעשות על ידי כהן גדול בלבד (ראה לקמן לב, ב, ועוד), יש צורך לכהן הדיוט באבנט ביום זה להבאת שני גזוי עצים, או אם ירצה להפך בצינורא וכדו', דברים שאינם עיקר עבודה אבל נחשבים אף הם עבודה, וצריכים לעשותם בבגדי כהונה (תוס' ישנים; תוס' רא"ש; ריטב"א).

שְׂרָבֵי אוֹמֵר שֶׁל כְּלָאִים, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שֶׁל בּוּץ, שלדעת רבי, כהן גדול לובש את אותם ארבעה בגדים של כהן הדיוט, בהם אבנט של כלאים, אלא שבנוסף לובש עוד ארבעה בגדים המיוחדים לו, ואילו לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון, יש הבדל ביניהם אף בארבעת הבגדים, שהאבנט של כהן הדיוט עשוי במוץ, ואילו של כהן גדול עשוי מכלאים. ונחלקו במהות קדושת כהן גדול, לדעת רבי, קדושתו היא קדושת כהן הדיוט בתוספת קדושת כהונה גדולה, ולכן לובש ארבעה בגדי כהן הדיוט, ומוסיף עליהם עוד ארבעה בגדים, אך לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון חלוקה קדושתו לגמרי, ולכן אף בארבעת הבגדים הם אינם שוים, שאבנטו של כהן גדול אינו כשל כהן הדיוט (אור שמח כלי המקדש ה, יז).

שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר בְּחָד וְכוּ' עוֹד וְכוּ'. והטעם שהוסיף רבי את תשובתו השניה, כי את התשובה הראשונה שאבנטיהם שונים יש לדחות, שכוונת התורה להתיר לכהן הדיוט ללבש את שלשת הבגדים האחרים, לא את האבנט (תוס' רא"ש).

בְּגָדִים שְׁנֹשְׁתַּמְשְׁתָּהּ בְּהֵן קְדוּשָׁה חֲמוּרָה תִּשְׁמַשׁ בְּהֵן קְדוּשָׁה קְלָה. ואילו רבי דוסא סובר, שכיון שאי אפשר להשתמש בהם שוב לקדושה החמורה, מותר להשתמש בהם לקדושה קלה [וכמבואר בט"ז (או"ח קנד, ז), שאמנם 'מעלין בקודש ואין מורידין', אך אם כבר אי אפשר להשתמש בו לקדושה חמורה, מותר להורידו לקדושה קלה, ועדיף מאשר להניחו בגניזה]. ורבי סובר שאפילו באופן כזה אסור להורידם מקדושתם החמורה (מרומי שדה). או שסובר רבי דוסא, שכיון שבגדי כהן גדול מוכנים לעבודתו ביום כיפורים אחד בלבד, הרי זה כמי שהתנו מתחילה שישנו אותם אחר כך לקדושה קלה [ותנאי כזה מועיל, כמבואר במנחות (לד, ב)] (מקדש דוד קדשים ו, א, ובת' ראשון).

מֵה תִּלְמֹד לּוֹמֵר 'לְבַשׁ, לְרִבּוֹת אֵת הַשְּׁחָקִין, שֶׁכְּשֵׁרִים לְעֹבְדָה, וּבִלְבַד שְׁלֵא יְהִי קְרוּעִים הַפְּסוּלִים לְעֹבְדָה, שֶׁעַל בְּגָדֵי כְּהוֹנֵה נֹאמֵר (שְׁמוֹת כח, ב) 'לְכַבּוֹד וּלְתַפְאֵרַת, וּבְגָדִים קְרוּעִים אִינֵם